

Exkurze ZOO Lešná – metodika exkurze

Cílová skupina : žáci 3. - 4. ročníku

Učivo : Prvouka – Druhy živočichů – dělení na obratlovce (savci, ptáci, ryby, plazi, obojživelníci) a bezobratlé; potravní řetězce

Očekávané výstupy : Třídí živočichy na obratlovce a bezobratlé, chápe význam těchto pojmů, rozlišuje u známých zástupců stavbu těla a porovnává se stavbou těla člověka. Zařazuje typické zástupce obratlovců do 5 skupin (savci, ptáci, ryby, plazi, obojživelníci) podle jejich charakteristických vlastností. Rozlišuje známé živočichy podle toho, čím se živí na býložravé, masožravé, hmyzožravé a všežravé.

Získané kompetence : Experimentuje a vyvozuje jednoduché závěry

Průřezová témata : EVVO,

Přesahy do dalších předmětů : český jazyk, tvůrčí činnosti

Náměty pro náplň exkurze :

Pozorování známých zástupců jednotlivých skupin živočichů, zapisování si zjištění do připravené tabulky. Název, čím se živí, kde žijí, zajímavosti (způsob života, mláďata, stavba těla).

Savci

antilopa jelení – žije v nížinách a polopouštích; živí se spásáním trav; žije ve stádech; sudokopytník; dokáže vyvinout rychlost až 72 km/h

gorila nížinná – největší žijící primát (samec 140 – 275 kg, samice 70 – 140 kg); dožívá se až 50 let, žije v tlupách (2 – 30 jedinců) v pralese; je vegetarián, živí se listy, výhonky, kořínky, zralým ovocem

klokan rudokrký – vačnatec, má krátké přední a dlouhé zadní končetiny, při skoku na zadních mu pomáhá ocas udržovat rovnováhu; rodí se malé, slepé, holé mládě, které vyšplhá po srsti do matčina vaku a hned saje mateřské mléko, zde zůstává 6 měsíců; žije v otevřené nebo keři zarostlé krajině (buši); je býložravec, živí se listy a trávou

kůň domácí – lipický – lichokopytník, býložravec, je velmi učenlivý, proto se využívá v jezdeckých školách a cirkusech

lachtan hřivnatý – ploutvonožec; žije na pobřeží, je velmi dobrý plavec; živí se rybami, hlavonožci, koryši; váha samce 350kg, délka těla 255cm

lemur kata – poloopice s huňatým ocasem; žije v lese i otevřené krajině porostlé keři; živí se ovocem, listy, rostlinami; žije v tlupách

lenochod dvouprstý – prožije celý svůj život vzhůru nohama na stromech v tropických pralesech; téměř ztratili schopnost pohybovat se po zemi, jsou lepší plavci než chodci; v srsti jim rostou mikroskopické řasy, které jim dodávají zelenavé zbarvení (sucho - řasy žluté, vlhko - modrozelené); živí se listy, pupeny, ovocem

lev – masožravá kočkovitá šelma (samec váží až 250kg, délka těla až 250cm); žije v otevřených savanách, lesostepích ve 20 – 30 členných smečkách; při lovu lvi využívají krátkého sprintu, na krátkou vzdálenost jsou schopni zrychlení až 60 km/h; výborný zrak a sluch

medvěd ušatý – medvědovitá šelma, (samec 110 – 150 kg, samice 65 – 90 kg, délka těla 140 - 180 cm); téměř vegetarián (bambusové výhonky, kořínky, žaludy, ořechy, jeřabiny a tvrdé plody, méně často med, larvy hmyzu a hmyz); žije v tropických a subtropických lesích, většinu času tráví na stromech; má výborný čich; v zimním brlohu tráví 4 – 5 měsíců

mravenečník velký – nápadná úzká trubkovitá hlava s jazykem dosahující délky až 60 cm; živí se na zemi žijícími druhy mravenců, jejich hnízda vyhledává pomocí čichu, silnými drápy rozhrabe stavbu a dlouhým jazykem vybírá mravence, za den sní až 30 tisíc mravenců; žije převážně ve stepích a pralesech; je samotářský

nosorožec tuponosý jižní – lichokopytník; hmotnost 250 – 350 tun, délka těla 3,6 – 4 metry; žije v savaně s dostatkem vody; samec je samotář, samice s mláďaty žijí ve skupinách; je býložravec, živí se trávou a bylinami; je schopen běžet rychlostí až 40 km/h; jeho roh může dorůst délky 60 – 70 cm

ovce domácí – sudokopytník, jedno z nejstarších domácích zvířat, chová se pro užitek (maso, mléko, lůž, vlna, kožešina, kůže); je schopna přizpůsobit se jakémukoliv prostředí

pes hřivnatý - psovitá šelma; žije na otevřených a travnatých plochách nebo v prostředí s nízkými keři, kde může pozorovat terén a pátrat po kořisti; je všežravec; aktivní je hlavně za soumraku a v noci, svou kořist stopuje

slon africký - největší žijící suchozemský savec; typický chobot vznikl srůstem a prodloužením horního pysku a nosu, sloni ho používají jako pátou ruku; kly jsou přeměněné horní řezáky; žije v poušti, polopoušti, savanách, deštných pralesech; býložravec, sní denně 300 – 450kg potravy; samec žije sám, samice s mláďaty žijí ve skupinách; slon je mimochodník, pohybuje dopředu vždy oběma nohama na jedné straně těla

tygr ussurijský - největší žijící kočkovitá šelma; příčné pruhování napomáhá maskování tygra v jeho přirozeném prostředí pralesů a lesů; výborný zrak a sluch, čich je poměrně slabý; masožravci – loví zejména divoká prasata a jeleny; žije samotářsky, mláďata žijí s matkou 1 až 3 roky

velbloud dvouhrbý – sudokopytník; žije ve stepích a polopouštích; býložravec, živí se pouštní vegetací, stepními i slanomilnými rostlinami, jako jediný savec dokáže pít slanou vodu; je mimochodník, pohybuje dopředu vždy oběma nohama na jedné straně těla; velbloud dvouhrbý = drabař, velbloud jednohrbý = dromedár; dokáží vypít až 110 litrů vody najednou

zebra stepní – lichokopytník; výborný zrak a sluch; žije v savanách nebo řídkých lesích; býložravec – spásá trávu; žijí v menších skupinách s vedoucím samcem; kombinace černých a bílých pruhů slouží k vzájemnému rozeznávání jednotlivců, pomáhá k regulaci teploty těla a rozostřuje obrys těla a tím mate predátory

žirafa Rothschildova - nejvyšší suchozemský savec, výška těla samců 5 až 6 m, samic 4 až 4,5 m, váha samců – 1500 kg, samic - 800 kg; sudokopytník žijící v buši a stromové savaně; je mimochodník; žijí v menších skupinkách vedených nejsilnějším samcem; býložravec; má pouze 7 krčních obratlů, které mohou dosahovat délky až 40 cm; ohebný šedomodrý jazyk dorůstající velikosti až 45 cm používá především k trhání listů; dospělá zvířata spí denně v průměru pouhých 20 minut

Ptáci

papoušci ara - jedinečné uzpůsobení prstů na nohou (první a čtvrtý prst směřují dozadu, dva a dva prsty jsou proti sobě); ohrožený druh; v období mimo hnízdění tvoří velká hejna (i více jak sto kusů), v době hnízdění žijí jen v párech; rostlinná strava (plody, fíky, oříšky, palmové ořechy), v době hnízdění i živočišná potrava (hmyz a jeho larvy), mláďata po vylíhnutí z vajíček rodiče krmí rostlinnou stravou

čáp – brodivý, žije ve vodních biotopech se stromy; hnízda si staví na stromech (20 až 30 metrů nad zemí), o mláďata (2 – 4) pečují oba rodiče; živí se rybami, žábami, hady, ještěrkami, hmyzem a měkkýši.

labuť - vodní pták s plovacími blánami mezi prsty; vegetarián, potravu získává pod vodou, výjimečně sežerou i malé rybky, žáby či hmyz; žije na sladkovodních plochách; kladou 5 až 8 vajec, mláďata jsou šedobíle skvrnitá s šedým zobákem, o mláďata se starají oba rodiče

orel – dravec, jeho potravou jsou velcí hlodavci, savci (králíci, zajíci), ale i ptáci, ryby; mláďata jsou nejdříve krmena předem natrávenou potravou, později natrhaným masem.; některé druhy jsou chráněny

páv – přes den chodí po zemi, v noci usedá ve větvích; všežravec; na hlavě mají korunku, dlouhá nadocasná pera požívají samci ke dvoření

plameňáci – dlouhé nohy uzpůsobeny k chůzi ve vodě; všežravci, živí se drobnými živočichy i řasami; hnízdí v obrovských koloniích; vytváří si kužele z bahna, do nich kladou 1 vejce

pštros - je největším žijícím ptákem světa; dokáže vyvinout rychlost až 70km/h; žije v menších skupinách v oblasti savany a přilehlých pouštních a polopouštních oblastech; samec vytváří v půdě nebo písku asi jeden metr široké hnízdo hluboké 25 cm, samice do nich klade 7 – 12 vajec

tučňák Humboldtův - krátké nohy s plovací blánou, při chůzi celou svou váhu přenášejí na prsty a proto je jejich chůze značně nemotorná, křídla jsou zploštělá do formy ploutví, typickým zbarvením je černý hřbet a bílé břicho; mají dobrý čich a zrak; ptáci o svá vejce pečují; živí se mořskými rybami; patří mezi druhy ohrožené vyhynutím

další ptáci v expozici ZOO: emu hnědý, ibis, jeřáb, kachna, sup, výr bělavý a další

Ryby

Všímat si stavby těla ryb, zapsat si některé druhy. Např. **afrotetra krátká (dravec)**, **tlamovci, vrubozubec**.

Plazi

aligátor americký – patří do skupiny krokodýlů, sladkovodní predátor; typickým prostředím jsou bažiny, řeky, vodní kanály a různá jezera; dosahuje délky 180 – 400cm, váhy 200 – 225kg; žijí samotářsky, mláďata jsou po vylíhnutí z vajec samostatná, u matky se drží ještě 1 – 3 roky, živí se bezobratlými živočichy, rybami a obojživelníky, starší jedinci se živí želvami, hady, ptáky a savci

krokodýl kubánský - nejohroženější druh krokodýlů; i při zavřené čelisti je u nich vidět čtvrtý spodní zub (rozdíl od aligátora)

hroznýš – had – škrtič; žije v tropických deštných lesích; loví zejména v noci, je samotář; živorodý, rodí 20 – 60 živých mláďat; mladí jedinci požírají myši, malé ptáky a ještěrky, jak roste tělo hroznýše, zvětšuje se i velikost jeho kořisti; dosahuje délky až 4 metry

krajta tygrovitá – had – škrtič

želvy – jejich tělo je chráněno kostěným krunýřem, který se vyvinul z jejich žeber; teplota jejich těla se mění podle okolního prostředí (studenokrevní); dožívají se vysokého věku (až 180 let); některé druhy jsou masožravci, jiné býložravci; mláďata se líhnou z vajec

Obojživelníci

ropucha obrovská – největší druh ropucha; masožravec (mravenci, brouci i jiný hmyz), loví v noci; je jedovatá, žlázy na povrchu těla naplněny jedem; žije v lesích a na polích;

Možné výstupy žáků z exkurze – projekt skupiny živočichů, slohová práce, kresba, pracovní list

Zpracovala : Iva Štramberská